

DATUM
2016-06-08
ERT DATUM
2016-04-05

DIARIENR
2016/73-4
ER BETECKNING
N2016/00206/PUB

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Plats för fler som bygger mer (SOU 2015:105)

Statskontoret delar den problembild som utredningen presenterar i betänkandet. Enligt Statskontoret identifierar utredningen på ett förtjänstfullt sätt flera faktorer och brister som bidrar till att minska konkurrensen på byggmarknaden.

Statskontoret tillstyrker de fyra förslag som lämnas i betänkandet, men anser samtidigt att konsekvenserna av dem i flera fall borde ha analyserats mer ingående. Givet den omfattande problembild som redovisas, menar Statskontoret även att det hade varit önskvärt om utredningen presenterat fler förslag på lösningar.

Upphandlingsstatistik bör samlas in av en myndighet

Statskontoret menar i likhet med utredningen att en ökad transparens kan ge upphov till bättre konkurrens på byggmarknaden. Statskontoret tillstyrker därför på ett principiellt plan utredningens förslag att ge en myndighet i uppgift att samla in upphandlingsstatistik över vissa grundläggande faktorer avseende de anbud som lämnas till bostadsföretagen. Statskontoret anser dock att utredningen borde pekat ut vilken myndighet som ska samla in statistiken samt presenterat en konsekvensanalys av förslaget. I och med att detta saknas går det inte fullt ut att bedöma om förslaget är ändamålsenligt.

Upphandlingsmyndigheten bör se över behovet av upphandlingsstöd till kommuner

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag att ge Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att se över behovet av upphandlingsstöd till kommunala bostadsföretag. Statskontoret har i rapporten *Inrättandet av Upphandlingsmyndigheten – En delredovisning*, dock visat att myndigheten haft en del inledande problem i verksamheten. Bland annat levererades många projekt under 2015 sent eller inte alls. Enligt ansvariga chefer på Upphandlingsmyndigheten berodde detta ofta på att det saknats resurser.¹ Minst fyra andra utredningar har dessutom lämnat förslag som om de genomförs

---

¹ Statskontoret 2016:15, *Inrättandet av Upphandlingsmyndigheten – En delredovisning*, s.51.

innebär nya uppgifter för Upphandlingsmyndigheten.² Det hade därför varit önskvärt om utredningen analyserat och redovisat vilka resurser som det föreslagna uppdraget förväntas ta i anspråk. Eftersom det saknas en sådan analys föreslår vi att regeringen beaktar det ovanstående innan ett uppdrag ges till Upphandlingsmyndigheten.

Regeringen bör initiera en nationell strategi i syfte att möjliggöra ”typgodkända” flerbostadshus

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag att regeringen bör ta initiativ till en nationell strategi i syfte att möjliggöra att ”typgodkända” flerbostadshus kan byggas i hela landet. Statskontoret menar dock att betänkandet hade utgjort ett bättre beslutsunderlag om det innehållit tydligare förslag på vad i plan- och markanvisningsprocesserna som måste förändras, vilken eller vilka myndigheter som på nationell nivå bör få ett samordningsansvar för att genomföra förslaget och hur en sådant nationellt samordningsansvar kan tänkas påverka det kommunala planmonopolet. Det framgår inte i utredningen om dessa frågor är tänkta att tas om hand inom ramen för den föreslagna nationella strategin. Enligt Statskontoret bör emellertid dessa frågor utredas innan en nationell strategi kan lanseras.

Regeringen bör stödja utvecklingen mot en digital planprocess

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag att regeringen bör stödja utvecklingen mot en digital planprocess. Statskontoret har i en tidigare rapport lämnat liknande förslag.³

Möjligheter till ytterligare lösningar på dagens problem

Statskontoret anser att utredningens analyser av problemen på byggmarknaden håller en god kvalitet. Samtidigt menar vi att utredningen hade tjänat på att låta den empiri som presenteras utmynna i fler slutsatser och förslag på konkreta åtgärder. Ett exempel är redovisningen av erfarenheter från plan- och byggprocesser i andra länder (kapitel 11). Det hade varit intressant om utredningen visat hur andra länder, särskilt våra nordiska grannar, går tillväga för att lösa sina problem. Sådan kunskap hade kunnat ligga till grund för förslag till lösningar på motsvarande problem i Sverige. Ett annat exempel på i sig intressanta resonemang, men som inte utmynnar i konkreta förslag, handlar om så kallad delad entreprenad (kapitel 7). Det hade varit bra om utredningen utvecklat resonemanget och lämnat förslag på hur en delad entreprenad kan användas för att öka konkurrensen och minska byggkostnaderna.

---

² Statskontoret 2016:15, *Inrättandet av Upphandlingsmyndigheten – En delredovisning*, s.21.

³ Statskontoret 2014:3, *Från analog till digital – Insatser för att främja en digital process*.

Med tanke på att det sannolikt behöver vidtas många åtgärder för att det ska byggas fler bostäder, finns det därför anledning för regeringen att överväga om utredningens empiri och analyser kan utgöra grund till ytterligare lösningar på dagens problem.

Generaldirektör Ingvar Mattson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Erik Nyberg och utredare Sebastian Stålfors, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Ingvar Mattson

Sebastian Stålfors